

Datum: 2026-06-01

Tid: kl. 13:00-16:00

Plats: Sammanträdesrum Silvergruvan, Regionhuset, ingång 4, Västerås

Ledamöter

Silvana Enelo-Jansson (M), ordförande
Margaretha Lundell (L), Förste vice ordförande
Janeth Persson (SD)
Dennis Nilsson (S), Andre vice ordförande
Lennart Engman (V)
Amanda Grönlund (KD), Adjungerad ledamot
Åsa Ernfridsson (S), Adjungerad ledamot

Ersättare

Aurora Pirraku Nika (M)
Carolyn Karlsson (SD)
Ingrid Hellström (S)
Eva Aldén Luthman (V), Adjungerad ersättare
Päivi Kirsilä (V), Adjungerad ersättare

Övriga

Anna-Karin Jansson, verksamhetschef
Eva Wilhelmsson, mötessekreterare
Monika Löhman, handläggare patientnämndens kansli
Carl-Mikael Muschött , handläggare patientnämndens kansli

1 Fastställande av föredragningslista**Förslag till beslut**

Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll**Förslag till beslut**

Anmäls att patientnämndens protokoll från sammanträdet 2026-04-13 justerats i föreskriven ordning.

3 Justering**Förslag till beslut**

Dennis Nilsson utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

Nästa sammanträde ska äga rum måndagen den 28 september kl 13.00.

5 Muntlig information**Ärendet i korthet**

Redovisning av statistik till och med maj

Rapport från patientnämndernas nationella chefsnätverk

Rapport från LÖF:s årsmöte

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys-Egenvårdsråd

Förslag till beslut

Informationen noteras.

6 Framtida rapporter-vilka rapporter önskar nämnden**Ärendet i korthet**

Verksamhetschefen informerar.

Förslag till beslut

.

7 Ekonomisk uppföljning jan-april med helårsprognos

PK260045

Ärendet i korthet

Verksamhetschefen informerar. Prognostiserat resultat är +626 tkr Det är ett försämrat resultat med 315 tkr mot budget på grund av ökade kostnader för arvoden och reseersättning stödpersoner, samt större nyttjande av timanställningen.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Ekonomisk uppföljning januari - april och helårsprognos 2026 Patientnämnden
- Ekonomisk uppföljning januari-april och helårsprognos 2026

8 Plan på genomförande Nämndinitiativ om att informera och erbjuda länets kommuner att koppla skolhälsovårdens medicinska del till patientnämnden

PK250058

Ärendet i korthet

På patientnämndens sammanträde 2026-04-13 § 20 fick verksamhetschefen i uppdrag att ta fram förslag på plan för genomförande. Verksamhetschefen informerar. 2025 inkom ett Nämndinitiativ om att informera och erbjuda länets kommuner att koppla skolhälsovårdens medicinska del till patientnämnden. Frågan har tidigare beretts genom bland annat en rättsutredning utförd av regionjurist. Utredningen har omfattat Patientnämndens nuvarande uppdrag, barnperspektivet, elevhälsans uppdrag samt huvudmannskapets betydelse. Vidare har den beskrivit att en del beslut som behöver fattas både inom region och kommun för att skapa förutsättningar för att skolhälsovården (elevhälsans medicinska del) ska kunna anslutas. Utredningen har även lyft behovet av att se över avtal mellan berörda parter. Då frågan initierats på nytt bifölls nämndinitiativet i april. Patientnämnden kommer därmed att informera kommunerna om möjligheten att anmäla sitt intresse för att nämnden ska utreda vilka förutsättningar som krävs för att kommunernas elevhälsa ska kunna anslutas till Patientnämndens verksamhet.

Förslag till beslut

Kommunikations och processplan att för erbjuda länets kommuner att koppla skolhälsovårdens (elevhälsans medicinska del) till patientnämndsverksamhet.

- Information till kommunerna Patientnämnden informerar kommunerna via brev om möjligheten att anmäla sitt intresse för en anslutning att koppla skolhälsovården (elevhälsans medicinska del) till patientnämnden. Sker under hösten 2026, ordförande står som avsändare.
- Underlag för beslut Vid intresseanmälan från kommunerna tas ett samlat beslutsunderlag fram. Underlaget ska belysa de förutsättningar och konsekvenser som krävs för att möjliggöra beslut inom både region och kommun vid en anslutning.

- Förberedelser för driftsättning Efter fattade beslut genomförs nödvändiga förberedelser, inklusive fastställande av beslut samt upprättande och tecknande av nya avtal inför planerad driftsättning.

Expedieras till

Socialchefer i regionen

Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Kommunikationsplan gällande kommunernas möjlighet att ansluta skolhälsovården (elevhälsans medicinska del) till patientnämnden

9 Exempelärenden

Handläggare från patientnämndens kansli föredrar exempelärenden.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

10 Rapport Dokumentation och sekretess i vården - klagomål och synpunkter från patienter och närstående

PK260051

Ärendet i korthet

Carl-Mikael Muschött och Monika Löhman informerar.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Beslutsunderlag

- Rapport: Dokumentation och sekretess i vården -klagomål och synpunkter från patienter och närstående

11 Två stödpersoner på besök för att informera om stödpersonuppdraget.**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

12 Anmälan stödpersonsuppdrag**Ärendet i korthet**

Antal stödpersoner är 35 st och antal pågående uppdrag är 63 st.

Förslag till beslut

Anmälningsärendet läggs till handlingarna

13 Redovisning av delegeringsbeslut

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Delegeringsbeslut

- PK260011-7 Protokoll över beslut enligt delegation juni 2026
- PK260011-6 Protokoll över beslut enligt delegation Avslutade ärenden 16 mars - 15 maj 2026

14 Anmälningar för kännedom**Ärendet i korthet**

Från myndigheten för Vård och omsorgsanalys publiceras en rapport och en promemoria på webbplats: www.vardanalys.se

Rapport 2026:3 Brist på plats. Utvärdering av satsningen på att öka antalet vårdplatser inom hälso- och sjukvården.

Kort om resultaten: Satsningen på att öka antalet vårdplatser har hittills haft begränsade effekter och har inte lett till fler vårdplatser nationellt. Vissa tecken tyder på en minskad belastning i vården, men det är oklart om det har förbättrat situationen för patienter.

PM 2026:2 Kunskapsstyrning i vården vid svagt kunskapsläge. En kartläggning av sex länders kunskapsstyrning vid postcovid och närliggande tillstånd

Kort om resultaten: Kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården vid postcovid och andra tillstånd med svagt kunskapsläge innebär särskilda utmaningar. Vi har på uppdrag av regeringen kartlagt hur sex länder – Danmark, England, Frankrike, Kanada, Spanien och Tyskland – arbetar med kunskapsstyrning på nationell nivå inom området. Kartläggningen visar att länderna och Sverige möter liknande utmaningar och arbetar på liknande sätt.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Anmälningar

- PK250004-13 §64 RF Verksamhetsberättelse 2025 för patientnämnden
- RV250072-28 §71 RF Årsredovisning 2025 - Region Västmanland
- RV260349-8 §72 RF Revisionsberättelse och ansvarsfrihet 2025
- RV260349-1.3 Rapport Grundläggande granskning 2025 Region Västmanland (4/6)
- PK260003-7 Rapport 2026-2 Kunskapsstyrning i vården vid svagt kunskapsläge. Myndigheten för vård och omsorgsanalys
- PK260003-8 Rapport 2026-3 Brist på plats Utvärdering av satsningen på att öka antalet vårdplatser inom hälso- och sjukvården. Myndigheten för vård och omsorgsanalys

15 Övriga frågor

7

PK260045

Regionkontoret, Patientnämndens kansli
Anna-Karin Jansson
Epost: anna-karin.jansson@regionvastmanland.se
Telefon:

TJÄNSTESKRIVELSE EKONOMISK UPPFÖLJNING JANUARI - APRIL OCH HELÅRSPROGNOS 2026 PATIENTNÄMNDEN

Förslag till beslut

Informationen noteras

Ärendet i korthet

Prognostiserat resultat är +626 tkr

Det är ett försämrat resultat med 315 tkr mot budget på grund av ökade kostnader för arvoden och reseersättning stödpersoner, samt större nyttjande av timanställningen

OSÄKERHETSFAKTORER

- Hur mycket det nya arvodet för stödpersonerna påverkar slutresultatet.
- Hur mycket vi kommer att använda timanställningen

Beslutet skickas till

.

Ekonomisk uppföljning jan-april 2026

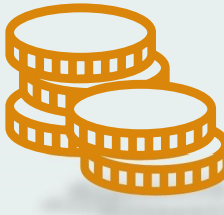
Patientnämnden

Ekonomi - Prognos

Prognostiserat resultat +626 tkr

Ekonomi - Resultaträkning

Belopp i tkr	Ack utfall 202601-202604	Ack budget	Ack avvikelse budget	Årsbudget	Prognos
Försäljning av tjänster	0	0	0	0	0
Regionersättning	1	1	0	4	4
Övriga intäkter	2 357	2 358	-1	7 074	7 234
Intäkter	2 359	2 359	-1	7 078	7 238
Lönekostnader	-1 242	-1 268	26	-3 716	-3 693
Sociala avgifter	-483	-574	91	-1 668	-1 418
Övriga personalkostnader	-157	-133	-23	-400	-507
Personalkostnader	-1 881	-1 975	94	-5 784	-5 619
Lämnade bidrag	0	0	0	0	0
IT-kostnader	-56	-62	6	-185	-185
Övriga kostnader	-181	-56	-125	-168	-808
Verksamhetskostnader	-237	-118	-120	-353	-993
Resultat:	240	266	-27	941	626

OSÄKERHETSFAKTORER

- Hur mycket det nya arvodet för stödpersonerna påverkar slutresultatet.
- Hur mycket vi kommer att använda timanställningen

KOMMENTARER

- Försämrat resultat 315 tkr mot budget på grund av ökade kostnader för arvoden och reseersättning stödpersoner, samt större nyttjande av timanställningen.

8

PK250058

Regionkontoret, Patientnämndens kansli
Anna-Karin Jansson
Epost: anna-karin.jansson@regionvastmanland.se

KOMMUNIKATIONSPLAN GÄLLANDE KOMMUNERNAS MÖJLIGHET ATT ANSLUTA SKOLHÄLSOVÅRDEN (ELEVHÄLSANS MEDICINSKA DEL) TILL PATIENTNÄMNDEN

Förslag till beslut

Kommunikations och processplan att för erbjuda länets kommuner att koppla skolhälsovårdens (elevhälsans medicinska del) till patientnämndsverksamhet.

- **Information till kommunerna**
Patientnämnden informerar kommunerna via brev om möjligheten att anmäla sitt intresse för en anslutning att koppla skolhälsovården (elevhälsans medicinska del) till patientnämnden. Sker under hösten 2026, ordförande står som avsändare.
- **Underlag för beslut**
Vid intresseanmälan från kommunerna tas ett samlat beslutsunderlag fram. Underlaget ska belysa de förutsättningar och konsekvenser som krävs för att möjliggöra beslut inom både region och kommun vid en anslutning.
- **Förberedelser för driftsättning**
Efter fattade beslut genomförs nödvändiga förberedelser, inklusive fastställande av beslut samt upprättande och tecknande av nya avtal inför planerad driftsättning.

Ärendet i korthet

2025 inkom ett Nämndinitiativ om att informera och erbjuda länets kommuner att koppla skolhälsovårdens medicinska del till patientnämnden

Frågan har tidigare beretts genom bland annat en rättsutredning utförd av regionjurist. Utredningen har omfattat Patientnämndens nuvarande uppdrag, barnperspektivet, elevhälsans uppdrag samt huvudmannaskapets betydelse. Vidare har den beskrivit att en del beslut som behöver fattas både inom region och kommun för att skapa förutsättningar för att skolhälsovården (elevhälsans medicinska del) ska kunna anslutas. Utredningen har även lyft behovet av att se över avtal mellan berörda parter.

Då frågan initierats på nytt bifölls nämndinitiativet i april. Patientnämnden kommer därmed att informera kommunerna om möjligheten att anmäla sitt intresse för att nämnden ska utreda vilka förutsättningar som krävs för att kommunernas elevhälsa ska kunna anslutas till Patientnämndens verksamhet.

Beslutet skickas till

- Socialchefer i regionen
- Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor

10

PK260051

Dokumentation och sekretess i vården

-klagomål och synpunkter från patienter
och närstående

Patientnämnden Region Västmanland
2026-05-21

Sammanfattning

Antalet klagomål som rör patientjournaler, dokumentation och sekretess har ökat sedan 2023. Vanliga problem handlar om felaktiga eller saknade uppgifter, otydliga eller upplevt kränkande formuleringar samt brister i sekretess och åtkomst. Den ökade tillgången till journaler via 1177 har stärkt patientsäkerheten genom att fel i större utsträckning kan uppmärksammas av patienter, samtidigt som viss risk för missförstånd kvarstår.

Felaktig eller utebliven dokumentation kan påverka patientsäkerheten negativt, exempelvis genom att nödvändig vård eller behandling uteblir. Samtidigt upplever patienter att det är svårt att få felaktiga uppgifter i journalen rättade. Informationen på 1177 upplevs dessutom som spridd och svår att överblicka, vilket kan göra det svårare att få en samlad bild av informationen.

Fortsatta utvecklingsbehov

- Tydligare **riktlinjer och stöd för dokumentation** till vårdpersonal för att öka kvaliteten i journalföringen
- Förbättrad och mer samlad **information till patienter** om hur journaler skrivs, tolkas och vad som visas i 1177
- **Enklare och tydligare process för rättelse** av felaktiga journaluppgifter
- Ökad **uppföljning och återkoppling** kring dokumentationsbrister
- Förtydligad **hantering av sekretess och journalåtkomst** för att stärka patienters förtroende

Sammantaget finns behov av både förbättrad dokumentationskvalitet och ökad tydlighet i kommunikationen med patienter.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
2. Syfte.....	3
3. Metod.....	3
3.1 Avgränsningar i rapporten	4
4. Etiska övervägande	4
5. Inledning.....	5
6. Resultat.....	5
Patientjournal 4.1.....	6
-Felaktiga journaluppgifter	6
-Klagomål avseende journalanteckningars innehåll	7
-Journalanteckning saknas	8
Bruten sekretess/dataintrång 4.2	9
-Otillåten åtkomst till patientjournal.....	9
-Bruten sekretess.....	10
7. Analys och reflektioner	11
Referenser:.....	13

1. Bakgrund

Patientnämnderna bedriver lagreglerad verksamhet med uppdrag att ta emot klagomål och synpunkter från patienter och närstående avseende offentligt finansierad hälso- och sjukvård i regioner och kommuner samt viss tandvård. Utifrån synpunkter och klagomål ska patientnämnderna bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och till att verksamheterna inom hälso- och sjukvården anpassas efter patienternas behov och förutsättningar.

Klagomål är en viktig del av verksamhetens utveckling och ger möjlighet att upptäcka brister, förbättra kvaliteten och uppmärksamma behov. Dessa erfarenheter utgör ett värdefullt underlag i den pågående omställningen mot en nära vård, som syftar till ökad tillgänglighet, nya arbetssätt och ett mer effektivt nyttjande av resurserna inom vård och omsorg för att möta framtida behov.

I denna rapport redogörs för problemområden som kan identifieras utifrån inkomna klagomål och synpunkter som rör dokumentation och sekretess. Rapporten utgör även en uppföljning av motsvarande rapport från 2023.

Rapporten beskriver hur klagomålen inom dessa områden ser ut samt belyser om antalet klagomål har ökat, minskat eller varit oförändrat över tid. Analysen kan bidra med ett underlag för fortsatt utvecklings- och förbättringsarbete inom hälso- och sjukvården.

2. Syfte

Syftet med rapporten är att belysa de problem som framkommer i inkomna klagomål och synpunkter rörande dokumentation och sekretess, där klagomålen kan utgöra ett viktigt underlag för verksamhetens kvalitetsutveckling genom att identifierar brister och synliggör förbättringsområden. Rapporten analysera även utvecklingen över tid genom jämförelse med rapporten *Dokumentation och sekretess 2023* (bilaga 1).

3. Metod

Rapporten baseras på patientärenden som registrerats i Patientnämndens ärendehanteringssystem Synergi under perioden 1 april 2023–31 december 2025. Urvalet omfattar ärenden som kategoriserats utifrån patientnämndernas gemensamma handbok under delproblem 4.1 Patientjournal samt 4.2 Bruten sekretess/datainfrång.

Här följer en beskrivning vad problemområdena innehåller:

4.1 Patientjournal – dokumentation har utformats så att integriteten har kränkts. Dokumentation saknas, är bristfällig eller felaktig. Nekad/fördröjd utlämning av journal/spärr/ändring i journal.

4.2 Bruten sekretess/dataintrång – personal har brutit mot sekretess och tystnadsplikt.

Ärendena i urvalet, omfattande totalt 274 ärenden och har granskats individuellt utifrån ärendebeskrivningarnas sammanfattningar för att identifiera centrala områden och återkommande aspekter. Inkomna synpunkter/klagomål har analyserats och redovisats i statistikform med sammandrag av patient/närståendes berättelser, citat och verksamhetens yttranden.

3.1 Avgränsningar i rapporten

Denna rapport avgränsas att behandla ärendena med synpunkter och klagomål gällande patientjournal och sekretess/dataintrång. Eventuellt andra synpunkter/klagomål i ärendet har inte behandlats.

4. Etiska övervägande

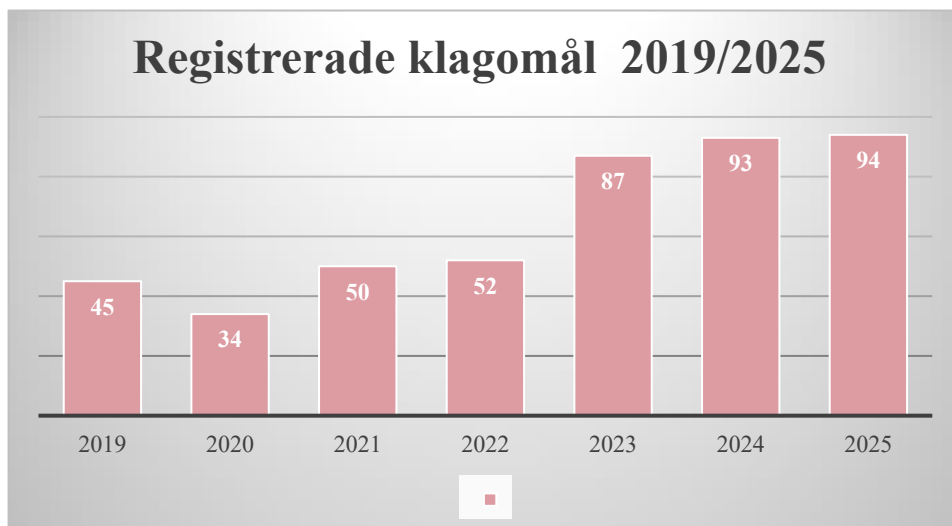
Samtliga ärenden som inkommer till patientnämnden omfattas av sekretess. Resultaten som redovisas i rapporten innehåller inga personuppgifter. Främst redovisas resultaten på gruppnivå, men i de fall som citat används avslöjas ingen ingående information om den person som inkommit med uppgifterna. Detta säkerställer enligt oss, frågan gällande sekretess.

5. Inledning

I rapporten från 2023 framgick att antalet inkomna ärenden till patientnämndens kansli avseende patientjournal samt bruten sekretess/datainträng var stabilt under perioden 2019–2022. År 2020 utgjorde ett undantag med något färre ärenden, vilket kan ha haft samband med pandemin. Under början av 2023 noterades dock en ökning. Denna rapport följer upp hur utvecklingen har sett ut över tid.

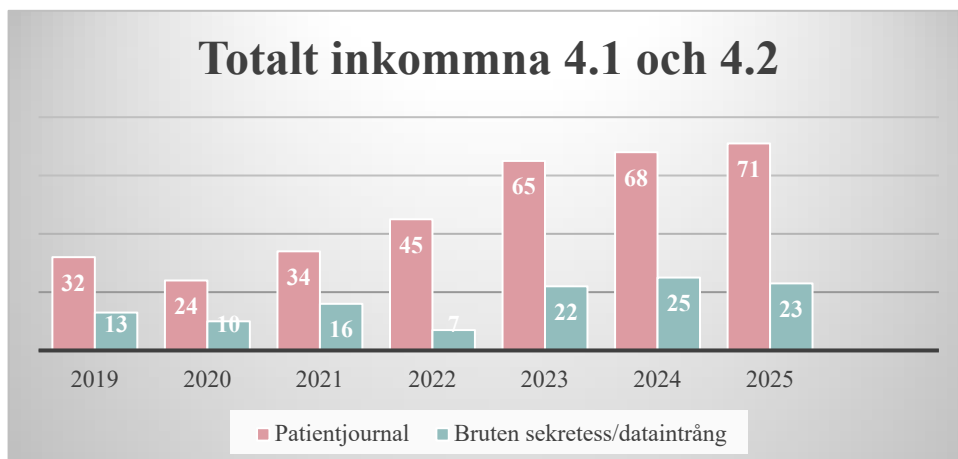
6. Resultat

Under första kvartalet 2023 noterades en ökning av antalet ärenden, vilket markerade början på en uppåtgående trend som därefter har fortsatt.

Tabell 1 Registrerade klagomål gällande dokumentation och sekretess under perioden 2019 till 2025

Merparten av de klagomål som inkommer inom området dokumentation och sekretess avser patientjournaler.

Tabell 2 Totalt antal ärenden under delproblem -patientjournal och -bruten sekretess/ datainträng

Patientjournal 4.1

Patienters rätt att ta del av sin journal, begära rättelse samt ta del av logguppgifter regleras i patientdatalagen och patientlagen. Region Västmanland tillämpar dessa bestämmelser genom regionala rutiner för journalhantering och central journalutlämning.

Klagomålen har bland annat rört felaktigt dokumenterade journalanteckningar, förväxlingar mellan patientjournaler samt att uppgifter om andra personer har förts in i journalen. Vidare har klagomål avsett hur patienter uppfattar innehållet i journalanteckningar och vilken betydelse dessa uppgifter får för dem. Även avsaknad av journalanteckningar vid vårdbesök har uppmärksammats.

-Felaktiga journaluppgifter

De flesta klagomål som rör patientjournaler gäller felaktiga uppgifter, vilket exemplifieras nedan med ett sammandrag på en patientberättelse och verksamhetens yttrande.

Sammandrag patientberättelse och citat

Patienten anser att en felaktig diagnos finns i journalen och har utan framgång försökt få den borttagen. Trots att patienten påpekar detta dokumenteras diagnosen återkommande vid vårdtillfällen. Detta har påverkat bemötandet negativt och orsakat lidande samt en känsla av kränkning.

Varför fortsätter de att skriva fel diagnos?

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande framgår att en rättelse i journalen har begärts. Det anges vidare att diagnosen inte kan raderas ur en redan signerad anteckning, men att den behandlare som signerat anteckningen har möjlighet att skriva en rättelse.

Felaktig diagnos

- En felaktig diagnos i patientjournalen kan få betydande konsekvenser för patienten
- Riskerar att påverka framtida vård och behandling
- Kan leda till missförstånd i kontakten med vården
- Medför risk för oro och minskat förtroende för vården
- Kan innebära att patienten får fel insatser eller att relevanta åtgärder uteblir

Här är ett annat exempel på en felaktig uppgift i patientjournalen.

Sammandrag närståendesberättelse och citat
Närstående uppger att patienten inte genomgick planerad vaccination.
Journaluppgiften om genomförd vaccination är därför felaktig.

Hur kan en vaccination registreras som given när den ej har givits?

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande beklagas det inträffade. Felet i journalen har rättats, och personalen har informerats om att dokumentation inte ska ske innan vaccinationen är utförd.

Felaktig uppgift

- En felaktig uppgift i patientjournalen kan få konsekvenser för patientens vård och säkerhet
- Kan leda till att patienten får fel behandling
- Medför risk för att nödvändiga insatser uteblir

-Klagomål avseende journalanteckningars innehåll

Det har även inkommit klagomål som avser hur journalanteckningars innehåll uppfattas av patienter. Ett exempel presenteras nedan.

Sammandrag patientberättelse

Patienten söker vård efter en period med uttalad svullnad kring ögon, händer och vrister samt viktuppgång. Patienten reagerar på att kontaktorsaken i journalen anges som viktuppgång.

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande framgår att sökorsaken har noterats som viktuppgång, vilket kan uppfattas som oväntat. Samtidigt förklaras att snabb viktuppgång inom kardiologin är ett vanligt tecken på försämring eller debut av hjärtsvikt.

Journalanteckningars innehåll

- Formuleringar kan upplevas som felaktiga, missvisande eller kränkande
- Kan uppfattas som avvikande från patientens egen upplevelse
- Medför risk för oro och minskat förtroende för vården
- Riskerar att påverka patientens delaktighet genom försämrad tillit till journalens innehåll

-Journalanteckning saknas

En del av klagomålen avser att journalanteckningar saknas i samband med vårdbesök eller att uppgifter om givna vaccinationer inte har dokumenterats. I vårdgivarens yttrande framgår att vissa journalanteckningar har kompletterats, medan andra förklaras med att diktat ännu inte har skrivits ut, vilket medfört fördröjning. Det framkommer även att viss information inte är synlig för patienter via 1177. Följande sammandrag av patientberättelse, med citat och sammanfattning av verksamhetens yttrande, utgör ett exempel på detta.

Sammandrag patientberättelse och citat

Patienten har genomgått en undersökning av pulsåderbräck och kontaktade därefter vårdcentralen för information om resultatet. Vid genomgång framkom att det saknades journalanteckning om att undersökningen hade utförts.

...”hoppas att ni kan ge mig en rimlig förklaring”...

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande framgår att det inte finns någon journalanteckning eftersom undersökningen inte journalförs. I stället registreras besöket i ett separat register som inte är åtkomligt via patientjournalen. Det framkommer även att patienten fick med sig ett skriftligt besked efter undersökningen, vilket utgör den dokumentation som finns.

Saknad journaluppgift

- Saknade uppgifter i patientjournalen innebär att patienten riskerar att få ofullständig eller felaktig information om sin vård och sitt hälsotillstånd
- Skapar osäkerhet kring vad som har genomförts, vilka resultat som finns och om uppföljning behövs
- Medför risk för bristande underlag för vården

- Innebär en ökad risk för felbedömningar
- Riskerar att påverka patientsäkerheten negativt

Bruten sekretess/dataintrång 4.2

Antalet klagomål har ökat under de senaste åren och stabiliserats på en högre nivå jämfört med perioden före 2022. Utvecklingen indikerar en långsiktig ökning av klagomål, trots variationer mellan enskilda år.

De inkomna klagomålen avseende bruten sekretess eller dataintrång har bland annat rört situationer där uppgifter om patientens förehavanden eller hälsotillstånd lämnats ut till kontaktperson, närstående eller annan utomstående. Andra klagomål har handlat om att obehöriga tagit del av patientjournalen utan att ha en vårdrelation med patienten.

-Otillåten åtkomst till patientjournal

Vissa klagomål som rör vårdpersonals åtkomst till patientjournal utan vårdrelation, och där patienten önskar få information om vilka personer som haft åtkomst till journalen, hanteras genom att ärendet hänvisas till dataskyddsombudet i enlighet med gällande riktlinjer för loggkontroll.

Här kommer ett exempel på ett klagomål som handlar om att vårdpersonal öppnat patientjournalen utan vårdrelation.

Sammandrag patientberättelse

Patienten har tagit del av en loggrapport över sin journal och uppmärksammat att vårdpersonal öppnat journalen lång tid efter att vårdkontakten avslutats.

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande framgår att en chef inom verksamheten gick in i journalen i samband med att svar från IVO inkom, för att stämma av uppgifter i ärendet.

Otillåten åtkomst

- När vårdpersonal tar del av patientjournalen utan tydlig vårdrelation kan det skapa oro kring hur personuppgifter hanteras och ge en känsla av bristande integritet
- Brist på information om vilka som haft åtkomst till journalen kan förstärka osäkerheten
- Kan minska förtroendet för vården och tilliten till att uppgifterna hanteras korrekt och säkert

-Bruten sekretess

En del av klagomålen som rör bruten sekretess handlar bland annat om utlämnande av information både skriftligt och verbalt. Här kommer ett annat exempel på ett sammandrag av en närståendes berättelse och sammandrag av verksamhetens yttrande.

Sammandrag närståendes berättelse

Närstående beskriver att de vistades i väntrummet och vid flera tillfällen uppmärksammade att vårdpersonal ropade upp patienter och informerade öppet om vilka åtgärder som skulle genomföras. Närstående upplever detta som olämpligt och anser att information om planerade åtgärder endast bör lämnas till patienten själv. Detta upplevdes som otillfredsställande och som en brist i sekretesshanteringen.

Sammandrag av verksamhetens yttrande

I verksamhetens yttrande framgår att verksamheten delar uppfattningen om vikten av att värna sekretessen. Det anges också att personalen har påmint om att sådan information ska ges först när patienten befinner sig i enskild miljö.

Bruten sekretess

- När information lämnas ut till obehöriga kan patientens integritet kränkas och kontrollen över personliga uppgifter minska
- Detta kan leda till oro och obehag
- Förtroendet för vårdens hantering av patientuppgifter riskerar att minska
- Patienten kan bli mindre benägen att lämna fullständig information vid framtida vårdkontakter

I patientnämndens ärenden om otillåten åtkomst till patientjournaler har det i vissa yttranden från verksamheter framkommit att det funnits adekvata förklaringar till händelserna. Det kan exempelvis handla om förfrågningar från myndigheter som behöver besvaras, vilket kan innebära att chef eller annan ansvarig behöver ta del av patientjournalen för att kunna hantera ärendet. Något särskilt godkännande från patienten krävs inte för detta.

7. Analys och reflektioner

Patienters möjlighet att ta del av sin journal via 1177 har förändrat tillgången till vårdinformation. Införandet har ökat patienternas delaktighet, men även inneburit nya utmaningar för både patienter och vårdpersonal. Den ökade tillgången till journalinformation medför flera fördelar.

Tillgång till journalen ökar patienternas medverkan och förståelse, förbättrar patientsäkerheten genom att fel kan upptäckas samt skapar ökad tillgänglighet och öppenhet mellan patient och vårdgivare.

Samtidigt finns nackdelar med journalåtkomst via 1177. Tillgången till information kan innebära en risk för missförstånd. Det finns även sekretess- och säkerhetsrisker vid missbruk av inloggningsuppgifter. För vårdpersonal kan öppenheten innebära dokumentationsutmaningar som påverkar kvaliteten, och journalen kan innehålla känsliga uppgifter om tredje part.

I klagomålen som inkommer belyser patienter/närstående brister i dokumentationen. Vilket kan ses som en ökad patientsäkerhet, fel upptäcks. Däremot framkommer det svårigheter att få en felaktig uppgift rättad i patientjournalen. Vanligtvis görs en korrigerande notering medan den ursprungliga uppgiften kvarstår. Vid mer allvarliga fel, exempelvis felaktig diagnos, krävs prövning av Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Att initiera en sådan prövning är patientens ansvar, vilket kan vara utmanande utifrån individens hälsotillstånd och förmåga.

I en del klagomål framkommer svårigheter med att hitta uppgifter i journalen som exempelvis vaccinationer. Det som framkommer som information om journalen på 1177 är att de visas under förutsättning att de rapporterats in. I yttranden från verksamheterna noteras viss diskrepans, dels avseende registrering och visning av uppgifter, dels beträffande att verksamheten inte kan påverka vilken information som visas på 1177.

I rapporten 2023 framgår att vissa ärenden handlar om missförstånd eller olika perspektiv på journaltexter. Antalet sådana ärenden har ökat, och en återkommande problematik rör bedömningar av vad som anses vara korrekt, nödvändigt, kränkande eller felaktigt i en journal. I den tidigare rapporten diskuterades införandet av en tydlig förklarande text om vad som bör beaktas vid läsning av den egna journalen. Mycket information finns tillgänglig, men den är ofta spridd i text under olika rubriker på 1177. Detta gör att informationen kan upplevas som svårtillgänglig för invånaren. Som patient finns rätt att ta del av sin journal samt att framföra synpunkter om innehållet upplevs felaktigt eller inte överensstämmer med den egna uppfattningen. Däremot finns ingen rätt att som patient besluta vad som ska stå i journalen.

Det kan konstateras att antalet inkomna klagomål och synpunkter avseende dokumentation har ökat i jämfört med rapporten från 2023. Även uppgifter

om felaktigheter i patientjournalen har blivit fler. Orsakerna till denna utveckling är svåra att närmare avgöra. Ökningen kan indikera en faktisk ökning av fel, men kan även förklaras av att patienter och närstående i högre grad är delaktiga i vården och därmed i större utsträckning uppmärksammar och rapporterar brister i dokumentationen.

Mot bakgrund av detta finns ett behov av att stärka kvaliteten i dokumentationen, exempelvis genom tydligare riktlinjer och stöd till vårdpersonal. Det finns även behov av ökad information till patienter och närstående om hur journaluppgifter registreras och tolkas. Vidare kan regelbunden uppföljning och återkoppling kring dokumentationsbrister bidra till att minska förekomsten av felaktigheter.

Referenser:

Din journal -1177, (<http://www.1177.se/Vastmanland/sa-fungerar-varden/sa-skyddas-och-hanteras-dina-uppgifter/din-journal/#section-179862>)

Handbok för handläggning av klagomål och synpunkter för Patientnämndernas förvaltningar/kanslier i Sverige, (2019, reviderad februari 2024).

SFS 2017:372. Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

SFS 2010:659 Patientsäkerhetslagen

Hantering vid förstöring av patientjournal 5322

Dokumentation i patientjournal 27241

Åtkomst till patientuppgifter i journal 19747